

The Application of Accelerated Accounting in the Financial Reporting of Innovative Companies

1. Mehdi Nouri^{ID*}: PhD Student, Department of Accounting, Qo.C., Islamic Azad University, Qom, Iran. Email: mehdi.nouri@iau.ac.ir (Corresponding Author)

2. Seyed Abbas Borhani^{ID}: Department of Accounting, Qo.C., Islamic Azad University, Qom, Iran

3. Mojgan Safa^{ID}: Department of Accounting, Qo.C., Islamic Azad University, Qom, Iran

Article history

Received: 26 May 2025

Revised: 14 October 2025

Accepted: 21 October 2025

Initial Publish: 02 December 2025

Final Publish: 09 April 2026

Abstract:

This study aims to examine the role and application of accelerated accounting in improving the financial reporting of innovative companies and its effect on the quality, transparency, and decision-making value of financial information. The study employed an applied–developmental mixed-method design. In the qualitative phase, semi-structured interviews with 10 accounting experts and financial managers were analyzed using thematic analysis (Braun & Clarke framework). In the quantitative phase, data from 200 financial managers and accountants of innovative companies in Tehran were collected via a researcher-made questionnaire and analyzed using SmartPLS4. Model validity, reliability, convergent and discriminant validity, and goodness-of-fit indices were confirmed. The findings revealed that accelerated accounting has the strongest effect on the speed and efficiency of financial processes, followed by transparency and reliability, innovation and flexibility, and finally added value for decision-making. Implementation challenges such as high costs, organizational resistance, and technological infrastructure requirements played a moderating role. The model demonstrated high explanatory power ($R^2 > 0.8$), and predictive relevance ($Q^2 > 0.35$). Qualitative data confirmed that accelerated accounting enhances managerial decision-making and stakeholder trust through automation, real-time processing, and continuous reporting. Accelerated accounting represents a transformative approach that integrates technology with financial reporting in innovative companies. By increasing speed, accuracy, and transparency, it strengthens decision-making quality, fosters innovation, and builds long-term investor confidence. Its successful adoption requires organizational commitment, technological readiness, and staff training.

Keywords: Accelerated accounting; Financial reporting; Innovative companies; Financial transparency; Technology in accounting

Citation: Nouri, M., Borhani, S. A., & Safa, M. (2026). The Application of Accelerated Accounting in the Financial Reporting of Innovative Companies. *Accounting, Finance and Computational Intelligence*, 4(1), 1-17.

Copyright: © 2026 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Extended Abstract

Introduction

The evolution of financial reporting practices has been deeply influenced by digital transformation, automation, and the growing demand for real-time decision-making in innovative firms. Traditional financial reporting models, characterized by periodic and retrospective data presentation, are increasingly incompatible with the fast-paced and information-driven business environments of the digital economy (Güney, 2014; Warren et al., 2014). As organizations shift toward knowledge-based structures, the need for immediate access to accurate and transparent financial data has become imperative. The emergence of *accelerated accounting*—also known as *momentum* or *continuous accounting*—represents a paradigm shift from conventional end-period reporting to continuous, automated, and instantaneous financial data processing (Smith, 2018; Tucker, 2017).

Accelerated accounting integrates advanced technologies such as cloud computing, artificial intelligence (AI), and data analytics to provide real-time visibility into an organization's financial position. This enables managers and stakeholders to make rapid and data-driven decisions. The model minimizes latency between economic transactions and their representation in financial statements, thereby increasing the relevance and timeliness of financial information (Belfo et al., 2015; Izzo et al., 2022). According to (Chen & Vasarhelyi, 2025), momentum accounting serves as an adaptive mechanism for innovative companies, allowing them to align financial management systems with technological agility and market volatility. This transformation marks a movement toward predictive and value-oriented accounting rather than merely historical documentation (Barreto et al., 2025).

Empirical research underscores the significance of digital transformation in enhancing reporting efficiency and information reliability. For instance, (Kim, 2023) found that the integration of emerging technologies into accounting systems improves data accuracy, audit quality, and stakeholder confidence. Similarly, (Chen & Li, 2025) highlighted that the use of real-time financial systems can strengthen cybersecurity measures and data integrity, critical components in maintaining trust in financial reporting. As organizations evolve within innovation ecosystems, financial reporting must reflect the dynamic creation of value, particularly in intangible assets such as intellectual property, research and development (R&D), and brand equity (Bagna et al., 2024; Hussinki et al., 2024).

The accounting treatment of intangible assets remains a major challenge under existing standards such as IAS 38, which often fails to capture the full economic contribution of internally generated intangibles. Studies show that this limitation reduces the ability of financial reports to depict firms' innovative potential and future earnings capacity (Lobo et al., 2018; Park, 2018). In this context, accelerated accounting offers a technological and conceptual framework that can bridge the gap between market value and book value through continuous data flows and dynamic valuation models (Roth et al., 2023). Furthermore, by facilitating real-time analysis, this model contributes to enhanced governance, accountability, and investor trust (Yamamoto, 2024).

Prior literature also emphasizes that accounting digitalization promotes organizational agility. (Jemine et al., 2023) conceptualized continuous accounting as a “management fashion” that transforms organizational routines, while (Breuer et al., 2019) suggested that mandatory real-time reporting fosters greater corporate innovation by reinforcing information transparency. Thus, exploring the adoption and implications of accelerated accounting in innovative firms provides valuable insights into how financial reporting evolves as both a technological and strategic function (Falana et al., 2025; Johnson &

Smith, 2022). The current study, therefore, investigates how accelerated accounting impacts financial reporting quality, transparency, and managerial decision-making in innovative companies.

Methods and Materials

This research adopted a mixed-method design, combining qualitative and quantitative approaches. In the qualitative phase, semi-structured interviews were conducted with ten financial experts and accounting managers from innovative firms. Thematic analysis, following Braun and Clarke's model, was applied to identify key constructs and themes associated with accelerated accounting.

In the quantitative phase, data were collected through a researcher-designed questionnaire distributed among 200 accountants and financial managers of innovative firms in Tehran. The instrument measured key constructs identified in the qualitative phase: speed and efficiency, transparency and reliability, innovation and flexibility, value-added for decision-making, and implementation challenges.

Data analysis was conducted using SmartPLS 4 software. The reliability, convergent, and discriminant validity of the constructs were tested using Cronbach's alpha, composite reliability (CR), and average variance extracted (AVE). Structural equation modeling (SEM) was applied to test the hypothesized relationships between the constructs, and moderation analysis was used to examine the role of implementation challenges.

Findings

The results demonstrated that *accelerated accounting* has a strong and statistically significant effect on improving the speed and efficiency of financial reporting processes. Among the constructs, "speed and efficiency" showed the highest path coefficient, indicating that this dimension is the most influential driver of reporting improvement. This was followed by "transparency and reliability," "innovation and flexibility," and "value-added for decision-making."

The moderation analysis confirmed that "implementation challenges," including high initial costs, organizational resistance to change, and insufficient technological infrastructure, have a significant moderating effect on the relationships between accelerated accounting and other variables. The findings showed that firms with higher technological readiness and stronger managerial commitment experience a greater positive impact of accelerated accounting on reporting outcomes.

Reliability and validity indicators were well above the recommended thresholds (Cronbach's alpha > 0.7, CR > 0.8, AVE > 0.5), confirming the model's robustness. All factor loadings exceeded 0.4, indicating adequate construct representation. The R^2 values for endogenous variables exceeded 0.8, suggesting a high explanatory power of the proposed model. Furthermore, predictive relevance (Q^2) and effect size (f^2) analyses revealed strong predictive accuracy and substantial effect sizes across constructs.

Qualitative findings supported these results, revealing that experts perceive accelerated accounting as a transformative tool that increases the timeliness and trustworthiness of financial information while fostering managerial agility. Respondents emphasized that the adoption of real-time accounting systems enables better alignment between innovation cycles and financial management practices. However, they also noted practical barriers, including training costs, resistance to technological change, and data security concerns.

Overall, the integration of qualitative and quantitative data suggests that accelerated accounting improves both operational efficiency and strategic decision-making, reinforcing the role of financial reporting as a value-generating function within innovative firms.

Discussion and Conclusion

The findings of this study confirm that accelerated accounting represents a significant advancement in the evolution of financial reporting, aligning accounting systems with the demands of digital transformation and innovation-driven economies. The observed impact on speed and efficiency underscores how automation and real-time data integration reshape financial operations, enabling organizations to produce timely and reliable information that supports agile decision-making. This result aligns with the conceptualization of continuous accounting as proposed by prior scholars, who emphasized that the transition from periodic to real-time reporting is not only a technological shift but a strategic reconfiguration of organizational intelligence.

Furthermore, the enhancement of transparency and reliability observed in this study highlights the governance benefits of accelerated accounting. By providing stakeholders with immediate access to verified data, the system reduces opportunities for manipulation and strengthens accountability. This dynamic aligns with global movements toward integrated reporting and sustainability disclosure, which require near-instantaneous information flows to maintain investor confidence. As firms increasingly rely on intangible assets and innovation-based strategies, the capability to deliver credible, up-to-date information becomes a source of competitive advantage.

The study also demonstrates that accelerated accounting fosters innovation and flexibility within organizations. By linking real-time financial analytics with project-level decision-making, managers can better allocate resources, monitor performance, and adjust strategies promptly. This reinforces the notion that accounting is not merely a backward-looking function but a driver of future-oriented planning. Moreover, the concept of value-added decision-making confirmed in the model illustrates that financial information, when delivered continuously, transforms from a static record into a dynamic managerial instrument that supports predictive insight and strategic foresight.

Nevertheless, the moderating effect of implementation challenges signals that technological innovation in accounting is contingent on organizational readiness. Resistance to change, lack of expertise, and inadequate infrastructure can hinder the full realization of accelerated accounting's potential. Firms that fail to invest in digital literacy and process redesign risk transforming technology into a superficial innovation rather than a systemic improvement. Therefore, successful implementation requires not only technological investment but also cultural adaptation, process standardization, and managerial commitment to continuous improvement.

From a theoretical standpoint, the study expands the understanding of accounting innovation by positioning accelerated accounting as a bridge between financial data integrity and organizational agility. It confirms that modern accounting systems must integrate the principles of real-time analytics, cybersecurity, and knowledge management to remain relevant in dynamic business environments. By integrating automation with governance, accelerated accounting ensures that financial reporting evolves from a compliance-driven activity into a strategic intelligence framework that supports innovation ecosystems.

In conclusion, this study provides empirical and theoretical evidence that accelerated accounting substantially enhances the efficiency, transparency, and decision-making value of financial reporting in innovative firms. The model validated here can serve as a foundational framework for the development of real-time reporting standards and digital accounting policies. However, realizing its full potential requires a multidimensional approach involving technology, human capital, and governance reform. The adoption of accelerated accounting not only transforms how firms report financial information but also how they think about value creation, innovation, and accountability in the digital era.

Authors' Contributions

Authors equally contributed to this article.

Acknowledgments

Authors thank all participants who participate in this study.

Declaration of Interest

The authors report no conflict of interest.

Funding

According to the authors, this article has no financial support.

Ethical Considerations

All procedures performed in this study were under the ethical standards.

کاربرد حسابداری شتابی در گزارشگری مالی شرکت‌های نوآور

تاریخچه مقاله

تاریخ دریافت: ۵ خرداد ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری: ۲۲ مهر ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۲۹ مهر ۱۴۰۴

تاریخ چاپ اولیه: ۱۱ آذر ۱۴۰۴

تاریخ چاپ نهایی: ۲۰ فروردین ۱۴۰۵

۱. مهدی نوری ^{id*}: دانشجوی دکتری، گروه حسابداری واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. ایمیل: mehdi.nouri@iaui.ac.ir (نویسنده مسئول)

۲. سید عباس برهانی ^{id}: گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

۳. مژگان صفا ^{id}: گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

چکیده

هدف از این پژوهش، بررسی نقش و کاربرد حسابداری شتابی در بهبود گزارشگری مالی شرکت‌های نوآور و تحلیل تأثیر آن بر کیفیت، شفافیت و ارزش افزوده تصمیم‌گیری مالی است. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی - توسعه‌ای و از حیث روش‌شناسی، از نوع آمیخته (کیفی-کمی) است. در بخش کیفی، داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۱۰ نفر از خبرگان حسابداری و مدیران مالی شرکت‌های نوآور گردآوری و با روش تحلیل مضمون (الگوی براون و کلارک) تحلیل شدند. در بخش کمی، پرسشنامه محقق‌ساخته بین ۲۰۰ نفر از حسابداران و مدیران مالی شرکت‌های نوآور در تهران توزیع شد و داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SmartPLS^۴ تحلیل گردید. پایایی، روایی همگرا و واگرا و شاخص‌های برازش مدل بررسی و تأیید شد. نتایج نشان داد که حسابداری شتابی بیشترین تأثیر را بر سرعت و کارایی فرآیندهای مالی دارد، سپس بر شفافیت و قابلیت اعتماد اطلاعات مالی، نوآوری و انعطاف‌پذیری و در نهایت بر ارزش افزوده تصمیم‌گیری اثرگذار است. همچنین، مؤلفه «چالش‌های پیاده‌سازی» شامل هزینه‌های بالا، مقاومت سازمانی و نیاز به زیرساخت فناوری، نقش تعدیل‌گر در روابط مدل ایفا می‌کند. ضریب تعیین (R^2) برای سازه‌های درون‌زا بالاتر از ۰.۸ و شاخص‌های Q^2 و f^2 نشانگر قدرت پیش‌بینی قوی مدل بودند. یافته‌های کیفی نیز نشان دادند که حسابداری شتابی با افزایش سرعت پردازش داده‌ها، اتوماسیون مالی، و پیوستگی گزارشگری، موجب بهبود تصمیم‌گیری‌های مدیریتی و افزایش اعتماد ذی‌نفعان می‌شود. حسابداری شتابی به عنوان یک رویکرد نوین، توانسته است پیوند میان فناوری و گزارشگری مالی را در شرکت‌های نوآور برقرار کند. این نظام با افزایش سرعت، دقت و شفافیت، نه تنها کیفیت تصمیم‌گیری‌های مالی را ارتقا می‌دهد بلکه زمینه ایجاد مزیت رقابتی پایدار و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران را نیز فراهم می‌سازد. موفقیت اجرای آن مستلزم آموزش نیروی انسانی، سرمایه‌گذاری فناوری و حمایت سازمانی است.

کلیدواژه‌گان: حسابداری شتابی، گزارشگری مالی، شرکت‌های نوآور، شفافیت مالی، فناوری در حسابداری

شیوه استناددهی: نوری، مهدی، برهانی، سید عباس، و صفا، مژگان. (۱۴۰۵). کاربرد حسابداری شتابی در گزارشگری مالی شرکت‌های نوآور. *حسابداری، امور مالی و هوش محاسباتی*، ۴(۱)، ۱۷-۱.

در دهه‌های اخیر، دگرگونی‌های سریع فناوری اطلاعات و دیجیتالی شدن فرآیندهای سازمانی، ساختار سنتی گزارشگری مالی را به چالش کشیده است. گزارشگری مالی که تا پیش از این مبتنی بر دوره‌های زمانی ثابت، گزارش‌های تاریخی و پردازش‌های دستی بود، اکنون با فشار فزاینده‌ای برای حرکت به سمت «گزارشگری بالادرنگ» و «حسابداری شتابی» مواجه است؛ مفاهیمی که با تکیه بر فناوری‌های نوین، پردازش خودکار داده‌ها و پیوستگی زمانی، هدف خود را بر ارائه اطلاعات دقیق، سریع و قابل اعتماد برای تصمیم‌گیری مدیریتی متمرکز ساخته‌اند (Güney, 2014; Smith, 2018; Warren et al., 2014).

تحقیقات اولیه در حوزه فناوری‌های مالی و حسابداری نشان می‌دهد که دیجیتالی شدن فرآیندهای مالی موجب کاهش زمان پردازش و افزایش دقت گزارشگری شده و از این طریق کیفیت تصمیم‌گیری و شفافیت مالی را بهبود می‌بخشد (Belfo et al., 2015; Tucker, 2017). در واقع، فناوری اطلاعات با اتوماسیون فرآیندهای حسابداری و استفاده از هوش مصنوعی، مسیر گذار از حسابداری سنتی به حسابداری شتابی را هموار کرده است؛ گذار از گزارش‌های دوره‌ای و ایستا به گزارش‌های پویا و بالادرنگ که در هر لحظه وضعیت واقعی عملکرد شرکت را منعکس می‌کنند (Warren et al., 2014). این تغییر پارادایم، به‌ویژه برای شرکت‌های نوآور که در محیط‌های رقابتی و پرریسک فعالیت می‌کنند، اهمیتی حیاتی دارد، زیرا اطلاعات به‌روز و دقیق شرط لازم برای تصمیم‌گیری به‌موقع و تخصیص بهینه منابع است (Güney, 2014).

از منظر تئوریک، حسابداری شتابی (Momentum Accounting) به‌عنوان یک الگوی نوین در گزارشگری مالی، پاسخی به نیاز شرکت‌ها برای دسترسی سریع به داده‌های مالی و مدیریتی است (Chen & Vasarhelyi, 2025). این رویکرد با تکیه بر ثبت مستمر تراکنش‌ها، تحلیل بالادرنگ داده‌ها و استفاده از فناوری‌های ابری، به مدیران اجازه می‌دهد تا عملکرد مالی را در لحظه ارزیابی کنند و استراتژی‌های سازمانی را بر اساس اطلاعات واقعی تنظیم نمایند (Izzo et al., 2022). در واقع، این تحول موجب می‌شود گزارشگری مالی از نقش سنتی خود در توصیف گذشته فراتر رود و به ابزاری پیش‌نگر برای تصمیم‌سازی و برنامه‌ریزی بدل گردد (Tucker, 2017).

بر اساس پژوهش‌های اخیر، یکی از اثرات کلیدی حسابداری شتابی افزایش شفافیت و قابلیت اعتماد گزارش‌های مالی است (Chen & Li, 2025; Falana et al., 2025). این شفافیت به دلیل کاهش تأخیر در ارائه داده‌ها و به‌کارگیری سیستم‌های خودکار کنترل داخلی حاصل می‌شود. سیستم‌های حسابداری بالادرنگ با کاهش دخالت انسانی در فرآیندهای ثبت و تحلیل، احتمال خطا و تحریف را کاهش داده و موجب ارتقای اعتماد سرمایه‌گذاران می‌شوند (Barreto et al., 2025; Kim, 2023). در این میان، نقش فناوری‌های دیجیتال، از جمله یادگیری ماشین، هوش مصنوعی، و رایانش ابری در توانمندسازی حسابداری شتابی غیرقابل انکار است (Izzo et al., 2022). این فناوری‌ها نه تنها سرعت دسترسی به داده‌ها را افزایش می‌دهند بلکه به سازمان‌ها امکان می‌دهند تا از تحلیل‌های پیش‌بینی‌کننده برای تصمیم‌گیری‌های مالی استفاده کنند (Hussinki et al., 2024).

یکی از ابعاد مهم حسابداری شتابی، تأثیر آن بر کیفیت گزارشگری مالی و عملکرد سازمانی است. تحقیقات نشان داده‌اند که پیاده‌سازی فناوری‌های پیشرفته در حسابداری منجر به بهبود کیفیت افشا، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و ارتقای کارایی بازار سرمایه می‌شود (Lobo et al., 2018; Park, 2018). شرکت‌های نوآور، به‌ویژه در صنایع مبتنی بر دانش، بخش عمده‌ای از ارزش خود را از دارایی‌های نامشهود مانند مالکیت فکری، دانش سازمانی و برند کسب می‌کنند. در این شرایط، گزارشگری مالی سنتی که عمدتاً بر دارایی‌های مشهود تمرکز دارد، نمی‌تواند تصویر دقیقی از ارزش واقعی سازمان ارائه دهد (Bagna et al., 2024). در مقابل، حسابداری شتابی با تمرکز بر جریان‌های مالی بالادرنگ، ارزش‌آفرینی مستمر و داده‌محور را منعکس کرده و از این طریق شفاف میان ارزش دفتری و ارزش بازار را کاهش می‌دهد (Roth et al., 2023).

از منظر اقتصادی، کیفیت بالای گزارشگری مالی یکی از محرک‌های کلیدی نوآوری سازمانی است. پژوهش‌های متعدد نشان داده‌اند که هرچه گزارشگری مالی دقیق‌تر و شفاف‌تر باشد، توان شرکت‌ها برای جذب سرمایه و اجرای پروژه‌های تحقیق و توسعه افزایش می‌یابد (Breuer et al., 2019; Simpson & Tamayo, 2020). این رابطه دوسویه بدین معناست که نوآوری به بهبود گزارشگری مالی نیاز دارد و در عین حال، گزارشگری مالی شفاف نیز به ارتقای ظرفیت نوآوری منجر می‌شود. در این چارچوب، حسابداری شتابی می‌تواند نقش پل ارتباطی میان اطلاعات مالی و تصمیمات نوآورانه را ایفا کند، زیرا به مدیران این امکان را می‌دهد که در هر لحظه از چرخه نوآوری، اثرات مالی تصمیمات خود را بسنجند (Jemine et al., 2023).

در حوزه حاکمیت شرکتی نیز، حسابداری شتابی به عنوان ابزاری برای ارتقای پاسخگویی و شفافیت مدیریتی مطرح شده است. مطالعات نشان می‌دهند که گزارشگری مالی بلندرنج موجب افزایش نظارت سهامداران، کاهش رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیران و تقویت اعتماد عمومی به سازمان می‌شود (Yamamoto, 2024). به عبارتی، زمانی که داده‌های مالی به‌صورت لحظه‌ای و بدون تأخیر در دسترس ذی‌نفعان قرار می‌گیرد، امکان پنهان‌کاری یا تحریف اطلاعات کاهش یافته و انضباط سازمانی تقویت می‌شود (Falana et al., 2025). این ویژگی به‌ویژه در شرکت‌های نوآور که سرعت تصمیم‌گیری بالا و ساختار سازمانی پویا دارند، عاملی حیاتی برای حفظ اعتماد سرمایه‌گذاران محسوب می‌شود. همچنین، پیاده‌سازی حسابداری شتابی مستلزم بازنگری در فرآیندهای سنتی حسابداری و ارتقای زیرساخت‌های فناوریانه است. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که شرکت‌هایی که از فناوری‌های دیجیتال در سیستم‌های حسابداری خود بهره‌برداری می‌کنند، نه تنها سرعت گزارشگری را افزایش داده‌اند بلکه قابلیت پیش‌بینی مالی و کنترل ریسک را نیز بهبود داده‌اند (Izzo et al., 2022; Kim, 2023). با این حال، این گذار چالش‌هایی همچون هزینه‌های بالا، مقاومت سازمانی در برابر تغییر و کمبود نیروی انسانی متخصص را نیز در پی دارد (Johnson & Smith, 2022). از این رو، موفقیت در استقرار حسابداری شتابی نیازمند ترکیب سه عامل کلیدی است: آمادگی فناوریانه، آموزش نیروی انسانی، و تعهد مدیریتی به تحول دیجیتال (Barreto et al., 2025).

در بعد فنی، حسابداری شتابی به‌طور مستقیم با مفاهیم «حسابداری پیوسته» (Continuous Accounting) و «گزارشگری بلندرنج» (Real-Time Financial Reporting) در ارتباط است. این دو مفهوم با حذف فاصله زمانی میان وقوع رویداد اقتصادی و ثبت آن در سیستم مالی، چرخه تصمیم‌گیری را کوتاه کرده و از این طریق کارایی مالی سازمان را افزایش می‌دهند (Belfo et al., 2015; Warren et al., 2014). فناوری‌هایی مانند هوش مصنوعی، بلاکچین و یادگیری ماشین، امکان پردازش داده‌های حجیم مالی را به‌صورت هم‌زمان فراهم کرده و کنترل‌های داخلی خودکار را جایگزین نظارت‌های دستی کرده‌اند (Chen & Li, 2025). این رویکرد نه تنها دقت گزارش‌ها را افزایش می‌دهد بلکه امکان پیش‌بینی ریسک‌های مالی و شناسایی انحراف‌ها را نیز در همان لحظه فراهم می‌سازد (Hussinki et al., 2024). از دیدگاه نظری، چارچوب مفهومی حسابداری شتابی بر سه اصل استوار است: سرعت، دقت و شفافیت. این سه عنصر به‌صورت هم‌افزا عمل کرده و کیفیت اطلاعات مالی را به سطحی فراتر از گزارشگری سنتی ارتقا می‌دهند. به‌عنوان مثال، زمانی که داده‌ها به‌صورت مستمر و بلندرنج جمع‌آوری می‌شوند، فرآیند تصمیم‌گیری مالی از حالت واکنشی به حالت پیش‌نگر تبدیل می‌شود (Smith, 2018). از سوی دیگر، اتکای حسابداری شتابی بر داده‌های قابل ممیزی و منبع‌دار، احتمال بروز خطا یا دستکاری را کاهش می‌دهد و از این طریق اعتماد ذی‌نفعان را افزایش می‌دهد (Lobo et al., 2018).

مطالعات تطبیقی نیز نشان داده‌اند که اجرای سیستم‌های حسابداری شتابی در صنایع مختلف منجر به بهبود شاخص‌های عملکردی شرکت‌ها شده است. به‌طور خاص، پژوهش (Bagna et al., 2024) نشان داد که دارایی‌های نامشهود ثبت‌نشده، نظیر سرمایه انسانی و دانش فنی، از طریق سیستم‌های حسابداری بلندرنج قابل شناسایی و ارزش‌گذاری دقیق‌تر هستند. در همین راستا، (Roth et al., 2023) تأکید می‌کند که توجه به دارایی‌های نامشهود و تلفیق آن با حسابداری دیجیتال، عامل کلیدی در رشد بهره‌وری شرکت‌های فناوریمحور است. این یافته‌ها نشان می‌دهد که حسابداری شتابی نه تنها ابزاری برای تسریع گزارشگری بلکه سازوکاری برای درک بهتر پویایی‌های ارزش‌آفرینی در سازمان‌های نوآور است.

با این حال، همان‌گونه که (Johnson & Smith, 2022) و (Simpson & Tamayo, 2020) بیان کرده‌اند، انتقال از الگوهای سنتی به گزارشگری بلندرنج بدون چالش نیست. چالش‌های فنی، امنیتی و سازمانی همچنان از موانع اصلی در مسیر استقرار کامل این سیستم‌ها به‌شمار می‌روند. به‌ویژه مسائل مربوط به امنیت داده‌ها و یکپارچگی اطلاعات مالی که در پژوهش (Chen & Li, 2025) نیز مورد تأکید قرار گرفته است، نیازمند سیاست‌های حفاظتی دقیق و کنترل‌های درون‌سیستمی پیشرفته است.

در نهایت، می‌توان گفت که حسابداری شتابی با فراهم‌سازی زیرساختی برای «پاسخگویی بلندرنج» در سطح مالی و مدیریتی، به‌عنوان سنگ‌بنای تحول در گزارشگری مالی شرکت‌های نوآور شناخته می‌شود (Yamamoto, 2024). این رویکرد با ترکیب فناوری‌های نوین و اصول حاکمیت داده، موجب ارتقای کیفیت تصمیم‌گیری، افزایش شفافیت، و بهبود اعتماد میان ذی‌نفعان می‌شود (Barreto et al., 2025; Falana et al., 2025). از این رو، هدف از این پژوهش، بررسی نقش و کاربرد حسابداری شتابی در بهبود گزارشگری مالی شرکت‌های نوآور و تحلیل تأثیر آن بر کیفیت، شفافیت و ارزش‌افزوده تصمیم‌گیری مالی است.

روش پژوهش و مواد

پژوهش حاضر از حیث هدف، کاربردی-توسعه ای، از منظر روش آمیخته و در گروه تحقیقات مقطعی قرار دارد. فاز کیفی پژوهش با هدف شناسایی ابعاد، شاخص‌ها و مؤلفه‌های کلیدی حسابداری شتابی در گزارشگری مالی شرکت‌های نوآور طراحی شده است. در این بخش تلاش شد تا با استفاده از دیدگاه‌های خبرگان، مدیران مالی و پژوهشگران حسابداری، تصویری جامع از کاربردها، فرصت‌ها و چالش‌های حسابداری شتابی در عمل ترسیم شود. جامعه آماری این بخش شامل حسابداران و مدیران مالی شرکت‌های نوآور و اساتید دانشگاهی حوزه مالی و حسابداری بوده اند. تعداد نمونه نیز در این بخش ۱۵ نفر بوده است که در نهایت به دلیل اشباع نظرات، تعداد نهایی نمونه ی این بخش ۱۰ نفر برآورد شد. روش نمونه‌گیری نیز هدفمند بوده است. در بخش کمی، گردآوری داده‌ها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته و بر مبنای روش میدانی و بر اساس مؤلفه‌های شناسایی شده، تدوین انجام شد. تعداد نمونه در این بخش ۲۰۰ نفر و جامعه آماری شامل کلیه حسابداران و خبرگان شرکت‌های نوآور در شهر تهران بوده‌اند. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز در این بخش، با تحلیل توصیفی و استنباطی و با بکارگیری نرم‌افزار PLS-smart بوده است.

یافته‌ها

این فصل به تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه با ۱۰ نفر از خبرگان حسابداری و مدیران مالی شرکت‌های نوآور اختصاص دارد. هدف، شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های کلیدی حسابداری شتابی و بررسی کاربرد آن در گزارشگری مالی شرکت‌های نوآور بود. داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها پس از پیاده‌سازی کامل، با استفاده از روش تحلیل مضمون براساس الگوی براون و کلارک تحلیل شدند. فرایند تحلیل در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام گرفت.

کدگذاری باز

در این مرحله متن مصاحبه‌ها خط به خط بررسی و کدهای اولیه استخراج شدند. از مجموع ۱۰ مصاحبه، ۱۲۰ کد اولیه به دست آمد. جدول زیر نمونه‌ای از کدگذاری باز را نشان می‌دهد:

جدول ۱. نمونه کدگذاری باز

ردیف	متن مصاحبه	کد اولیه
۱	با حسابداری شتابی گزارش‌ها خیلی سریع‌تر به دست مدیریت می‌رسد	سرعت گزارشگری
۲	اطلاعات به‌روزتر باعث می‌شود تصمیم‌گیری‌ها دقیق‌تر شود	بهبود تصمیم‌گیری
۳	پیاده‌سازی این سیستم هزینه بالایی دارد.	هزینه بالا
۴	برخی کارکنان در برابر تغییرات جدید مقاومت نشان می‌دهند	مقاومت در برابر تغییر
۵	این روش شفافیت صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد	افزایش شفافیت

کدگذاری محوری

در مرحله دوم، کدهای مشابه در قالب مقوله‌های محوری تجميع شدند. در این بخش، ۲۰ مقوله محوری شکل گرفت. جدول زیر نمونه‌ای از این تجميع را نشان می‌دهد:

جدول ۲. نمونه کدگذاری محوری

مقوله محوری	کدهای اولیه مرتبط
کارایی و سرعت	سرعت گزارشگری، به‌روز بودن اطلاعات، تسهیل تصمیم‌گیری
شفافیت و کیفیت اطلاعات	افزایش شفافیت، کاهش خطا، قابلیت ردیابی تراکنش‌ها
چالش‌های پیاده‌سازی	هزینه‌های بالا، کمبود دانش تخصصی، مقاومت کارکنان
نوآوری و انعطاف‌پذیری	نطباق‌پذیری، حمایت از نوآوری، انعطاف در گزارشگری
ارزش افزوده برای مدیریت	هبدود پیش‌بینی مالی، حمایت از استراتژی کسب‌وکار

کدگذاری انتخابی

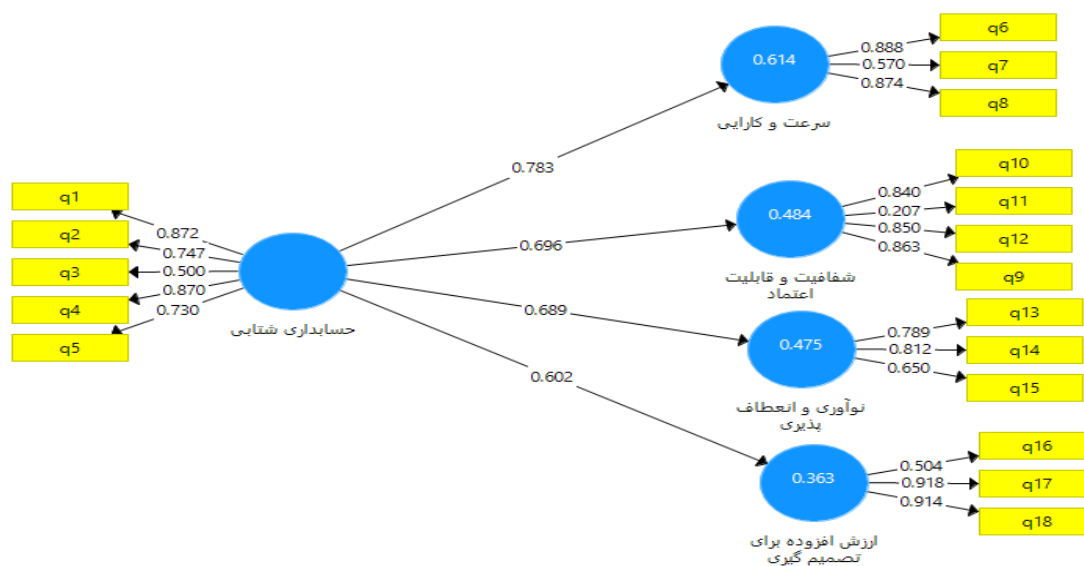
در مرحله سوم، مقوله‌های محوری در قالب ۵ مؤلفه اصلی سازمان‌دهی شدند. این مؤلفه‌ها چارچوب نهایی یافته‌های کیفی پژوهش را تشکیل می‌دهند.

جدول ۳. مؤلفه‌های نهایی استخراج‌شده

مؤلفه اصلی	مقوله‌های محوری
سرعت و کارایی در گزارشگری	سرعت گزارشگری، به‌روز بودن اطلاعات، تسهیل تصمیم‌گیری
شفافیت و قابلیت اعتماد	افزایش شفافیت، کاهش خطا، قابلیت ردیابی تراکنش‌ها
نوآوری و انعطاف‌پذیری	انطباق‌پذیری، انعطاف در گزارشگری، پشتیبانی از نوآوری
چالش‌های پیاده‌سازی	هزینه‌های بالا، کمبود تخصص، مقاومت کارکنان
ارزش افزوده برای تصمیم‌گیری	بهبود پیش‌بینی، ارتقای استراتژی، حمایت از ذی‌نفعان

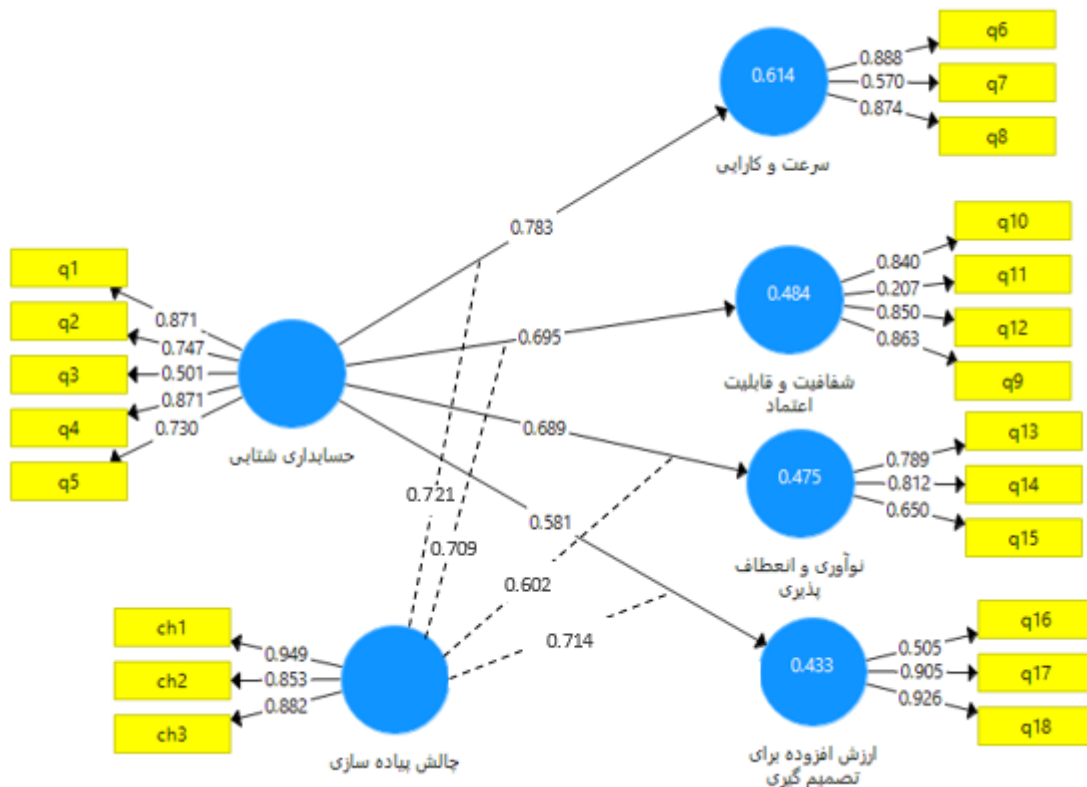
نتیجه تحلیل کیفی نشان داد که حسابداری شتابی می‌تواند در بهبود سرعت و کارایی، ارتقای شفافیت اطلاعات مالی و ایجاد ارزش افزوده مدیریتی نقش کلیدی ایفا کند. در عین حال، چالش‌های اجرایی مانند هزینه‌ها و مقاومت سازمانی از موانع اصلی پیاده‌سازی آن هستند. همچنین ویژگی نوآوری و انعطاف‌پذیری این مدل به‌عنوان عامل تسهیل‌کننده در محیط‌های پویا و نوآور شناخته شد.

مؤلفه‌هایی که در بخش قبل حاصل شده‌اند، در این قسمت در نرم افزار اسمارت پی ال اس پیاده‌سازی و ضریب مسیر و شاخص‌های مرتب با آن مورد بررسی قرار گرفته است.

شکل ۱. ضریب مسیر

با توجه به شکل فوق، حسابداری شتابی، بیشترین ضریب مسیر را با سرعت و کارایی دارد. بنابراین می‌توان گفت حسابداری شتابی بیشترین اثر را سرعت و کارایی، سپس شفافیت و قابلیت اعتماد و بعد از آن، نوآوری و انعطاف‌پذیری و در نهایت ارزش افزوده برای تصمیم‌گیری خواهد داشت.

شکل ۲. بررسی متغیر تعدیلگر

با توجه به نتایج حاصل از شکل فوق، مشخص است که بارهای عاملی مربوط به این متغیر بیشتر از ۰.۴ بوده اند، بنابراین کلیه مولفه‌های فرعی مرتبط با این مولفه مورد تایید قرار گرفته اند. همچنین تحلیل مسیر این مولفه با مولفه‌های دیگر نیز بیشتر از ۰.۴ بوده است. این امر حاکی از آن است که متغیر چالش پیاده سازی در بین رابطه بین مولفه حسابداری شتابی با مولفه‌های دیگر نقش تعدیلگری ایفا می‌کند و کلیه ضرایب مسیرها هم مثبت و هم بیشتر از ۰.۴ بوده است. نتیجه این متغیر نقش مثبت و تعدیلگری را در بین مسیرهای مولفه حسابداری شتابی و دیگر مولفه‌ها ایفا می‌کند.

جدول ۴. بررسی شاخص‌ها

نام متغیر	Cronbach-A	Roh-A	CR	AVE
سرعت و کارایی	۰.۷۳۰	۰.۸۷۱	۰.۸۳۶	۰.۷۰۵
شفافیت و قابلیت اعتماد	۰.۸۰۳	۰.۹۴۹	۰.۸۶۶	۰.۷۱۴
نوآوری و انعطاف پذیری	۰.۸۹۳	۰.۸۳۷	۰.۸۳۹	۰.۷۵۱
ارزش افزوده برای تصمیم‌گیری	۰.۹۲۳	۰.۸۶۷	۰.۷۲۸	۰.۷۳۳
چالش‌های پیاده سازی	۰.۷۵۶	۰.۹۶۴	۰.۸۷۱	۰.۷۹۰

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که مقدار آلفای کرونباخ در این بخش بیش از ۰.۷ بوده و بنابراین پایایی داخلی سازه‌ها در سطح خوبی قرار دارد. همچنین، شاخص پایایی ترکیبی (CR) که به‌عنوان معیاری برای ارزیابی برازش مدل در مدل معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی (PLS-SEM) استفاده می‌شود، باید بیش از ۰.۷ باشد. در این پژوهش، پایایی ترکیبی برای تمامی عوامل اصلی بیش از ۰.۷ است که بیانگر پایایی مطلوب آن‌ها است. شاخص AVE (میانگین واریانس استخراج‌شده) مقداری بین صفر و یک دارد و برای تأیید روایی همگرا به کار می‌رود؛ هرچه مقدار آن به عدد یک نزدیک‌تر باشد، روایی همگرا بیشتر است. در این مطالعه، مقدار AVE برای تمامی عوامل اصلی بالاتر از ۰.۵ است که نشان می‌دهد سازه‌ها حداقل ۵۰ درصد واریانس شاخص‌های مربوط به خود را توضیح می‌دهند. بنابراین، اعتبار و روایی همگرا در این بخش تأیید می‌شود.

روایی واگرا یا روایی افتراقی^۱ به توانایی یک گویه برای اندازه‌گیری چیزی متفاوت از سایر گویه‌هایی که سازه‌های دیگر را می‌سنجند، اشاره دارد. در این مفهوم، هر سازه نماینده یک عامل است که معمولاً مستقیماً قابل مشاهده نیست. انتظار می‌رود که گویه‌ها یا عوامل مختلف، که ساختارهای متفاوتی را بازنمایی می‌کنند، همبستگی بالایی با یکدیگر نداشته باشند. در صورتی که همبستگی زیاد باشد، نمی‌توان اطمینان داشت که هر سازه، ویژگی منحصر به فرد خود را اندازه‌گیری می‌کند. بنابراین، روایی افتراقی میزان تمایز و تفاوت بین سازه‌ها را نشان می‌دهد. معمولاً روایی افتراقی همراه با روایی همگرا بررسی می‌شود و در برخی منابع به آن اعتبار واگرا نیز گفته می‌شود. جدول زیر، نتایج برآورد این شاخص را نشان می‌دهد.

جدول ۵. روایی واگرا

چالش‌های سازی	پایه	ارزش افزوده تصمیم‌گیری	نوآوری و پذیری	انعطاف و شفافیت اعتماد	قابلیت و سرعت و کارایی
					سرعت و کارایی
				۰.۸۱۲	۰.۷۵۱
			۰.۷۹۷	۰.۷۶۳	۰.۶۴۵
		۰.۵۰۳	۰.۶۹۶	۰.۵۶۸	۰.۵۴۲
۰.۷۴۰	۰.۷۲۶	۰.۵۵۹	۰.۵۱۶	۰.۵۰۱	چالش‌های پایه سازی

بررسی این آزمون نیز در نرم افزار **spss** انجام شده است. نتایج و خروجی حاکی از نرمال نبودن داده‌ها داشته چرا که تمام مقادیر **sig** کمتر از ۰.۰۵ است. نتایج این بررسی‌ها در جدول ذیل مشخص است.

جدول ۶. بررسی نرمالیتی

شاپیرو-ویلک			کلموگروف-اسمیرنوف		
sig	df	آمار	sig	df	آمار
۰.۰۰۰	۲۰۰	۰.۹۶	۰.۰۰۰	۲۰۰	۰.۰۹۲
۰.۰۰۰	۲۰۰	۰.۹۵۹	۰.۰۰۲	۲۰۰	۰.۰۸۱
۰.۰۰۱	۲۰۰	۰.۹۷۸	۰.۰۰۰	۲۰۰	۰.۰۷۴
۰.۰۰۰	۲۰۰	۰.۸۲۱	۰.۰۱۱	۲۰۰	۰.۰۷۱
۰.۰۰۲	۲۰۰	۰.۸۵۲	۰.۰۱۶	۲۰۰	۰.۰۷۰

در جدول فوق، نتایج هر دو آزمون کولموگروف-اسمیرنوف و شاپیرو-ویلک ارائه شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، مقدار **sig** در تمامی موارد کمتر از ۰.۰۵ می‌باشد که نشان‌دهنده عدم نرمال بودن داده‌ها است. به همین دلیل، یکی از دلایل اصلی استفاده از مدلسازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار **PLS**، قابلیت کار با داده‌های غیرنرمال است. معیار **R Squares** متغیر وابسته سرعت و کارایی، شفافیت و قابلیت اعتماد، نوآوری و انعطاف پذیری، ارزش افزوده برای تصمیم‌گیری و حسابداری شتابی و چالش‌های پایه سازی، متغیر مستقل

ضریب تعیین (R^2) نشان‌دهنده قدرت توضیح‌دهندگی مدل است و مشخص می‌کند که چه درصدی از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل تبیین می‌شود. به عبارت دیگر، تغییرات کل متغیر وابسته شامل بخش توضیح داده شده توسط رگرسیون و بخش توضیح داده نشده است. این شاخص یکی از معیارهای اصلی برازش مدل در روش حداقل مربعات جزئی (**PLS-SEM**) به شمار می‌رود و میزان توانایی متغیرهای مستقل در پیش‌بینی متغیر وابسته را نشان می‌دهد. مقدار R^2 بین صفر و یک قرار دارد و اگر این عدد بالاتر از ۰.۶ باشد، نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل تغییرات متغیر وابسته را تا حد زیادی توضیح می‌دهند. شایان ذکر است که ضریب تعیین فقط برای متغیرهای درون‌زا ارائه می‌شود

¹ (Discriminant Validity)

نوری و همکاران

و برای سازه‌های برون‌زا برابر صفر است. هرچه مقدار R^2 برای سازه‌های درون‌زا بیشتر باشد، نشان‌دهنده برازش بهتر مدل است. بر اساس مطالعه چین (۱۹۹۸)، مقادیر ۰.۱۹، ۰.۳۳ و ۰.۶۷ به ترتیب معیارهایی برای برازش ضعیف، متوسط و قوی بخش ساختاری مدل محسوب می‌شوند.

جدول ۷. شاخص R Squares

مولفه	چالش‌های پیاده سازی	حسابداری شتابی
معیار R^2	۰.۸۷۸	۰.۸۴۵
شدت	قوی	قوی

شاخص Q^2 به‌عنوان یک معیار برای ارزیابی توان پیش‌بینی متقابل مدل مسیر در روش PLS مورد استفاده قرار می‌گیرد. این شاخص که به نام استون و گیسر (۱۹۷۵) نیز شناخته می‌شود، برای سنجش اعتبار پیش‌بینی مدل معرفی شده است. مقدار Q^2 نشان می‌دهد که مدل تا چه حد قادر است متغیرهای پنهان را پیش‌بینی کند. مقادیر منفی این شاخص قابل قبول نیست و نشانه عملکرد ضعیف مدل در پیش‌بینی متغیرها است، در حالی که مقادیر مثبت و به‌ویژه بزرگ، بیانگر توان بالای پیش‌بینی و برازش مناسب مدل می‌باشد. به طور کلی، هر چه Q^2 بیشتر باشد، نشان‌دهنده دقت و اعتبار بالاتر مدل در پیش‌بینی متغیرهای درون‌زا است.

جدول ۸. بررسی معیار Q^2

عوامل	Q^2
سرعت و کارایی	۰.۴۰۲
شفافیت و قابلیت اعتماد	۰.۴۲۵
نوآوری و انعطاف پذیری	۰.۵۱۶
ارزش افزوده برای تصمیم‌گیری	۰.۵۰۹
چالش‌های پیاده سازی	۰.۵۸۷

از آنجایی که ملاک برازش قوی مقادیر بیشتر از ۰.۳۵ می‌باشد، در مدل بالا نیز تمام مقادیر بیشتر از ۰.۳۵ بوده و نشان‌دهنده قدرت پیش‌بینی بالای مدل است. برای هر مسیر یا اثر در مدل معادلات ساختاری، می‌توان اندازه اثر (Effect Size) را با استفاده از شاخص f^2 کوهن ارزیابی کرد. شاخص f^2 نشان‌دهنده نسبتی از تغییرات R^2 است که بر بخشی از واریانس متغیر درون‌زای مدل تأثیر می‌گذارد و بخشی از واریانس که در مدل تبیین نشده باقی می‌ماند را مشخص می‌کند. بر اساس معیار کوهن، مقادیر ۰.۰۲، ۰.۱۵ و ۰.۳۵ برای f^2 به ترتیب نشان‌دهنده اثر کوچک، متوسط و بزرگ مسیر یا متغیر می‌باشند. این شاخص کمک می‌کند تا میزان اهمیت و تأثیر هر مسیر بر متغیرهای درون‌زا در مدل به‌صورت کمی مشخص شود.

جدول ۹. بررسی معیار F^2

عوامل	F^2
سرعت و کارایی	۰.۶۲۲
شفافیت و قابلیت اعتماد	۰.۶۰۲
نوآوری و انعطاف پذیری	۰.۴۱۱
ارزش افزوده برای تصمیم‌گیری	۰.۴۷۵
چالش‌های پیاده سازی	۰.۵۰۶

نتایج در جدول فوق نشان‌دهنده قدرت بالای پیش‌بینی مدل است، چرا که تمام مقادیر بیشتر از ۰.۳۵ می‌باشد.

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های این پژوهش نشان داد که حسابداری شتابی، به عنوان یک رویکرد نوین در گزارشگری مالی، تأثیر قابل توجهی بر بهبود سرعت، کارایی، شفافیت و قابلیت اعتماد اطلاعات مالی در شرکت‌های نوآور دارد. نتایج تحلیل مدل معادلات ساختاری نشان داد که میان ابعاد مختلف حسابداری شتابی، بعد «سرعت و کارایی در گزارشگری» بیشترین تأثیر را بر ارتقای عملکرد مالی دارد، در حالی که «شفافیت و قابلیت اعتماد» و «نوآوری و انعطاف‌پذیری» در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. همچنین یافته‌ها نقش تعدیل‌گر متغیر «چالش‌های پیاده‌سازی» را تأیید کرد که بیانگر آن است که هرچه سازمان‌ها آمادگی فناورانه و ساختاری بیشتری داشته باشند، اثر حسابداری شتابی بر کارایی مالی و تصمیم‌گیری افزایش می‌یابد. این نتایج با مبانی نظری و مطالعات تجربی متعددی هم‌راستا است که به تبیین نقش فناوری در تحول گزارشگری مالی و حاکمیت داده پرداخته‌اند (Barreto et al., 2022; Chen & Li, 2025; Izzo et al., 2022).

در توضیح این یافته، باید گفت که حسابداری شتابی از طریق مکانیزم‌های خودکارسازی و پردازش بلادرنگ داده‌ها، توانسته است چرخه سنتی گزارشگری مالی را کوتاه‌تر کند و اطلاعات مالی را در لحظه در اختیار مدیران قرار دهد. این نتیجه با مطالعه (Warren et al., 2014) مطابقت دارد که نشان داد استفاده از سامانه‌های اطلاعات حسابداری بلادرنگ، منجر به افزایش سرعت پردازش و کاهش خطاهای انسانی می‌شود. به علاوه، یافته حاضر همسو با پژوهش (Belfo et al., 2015) است که تأکید می‌کند فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) زمینه‌ساز ظهور «حسابداری بدون توقف» و ارائه گزارش‌های فوری و دقیق در محیط‌های پویا شده است. در واقع، حسابداری شتابی موجب تغییر نقش واحد مالی از «ثبت‌کننده رویدادها» به «تحلیلگر داده‌های بلادرنگ» می‌شود؛ نقشی که با محیط‌های نوآورانه و پرتحول امروزی سازگاری بیشتری دارد (Smith, 2018; Tucker, 2017).

از سوی دیگر، اثر قوی حسابداری شتابی بر «شفافیت و قابلیت اعتماد اطلاعات مالی» نیز یافته‌ای مهم است که همسو با مطالعات بین‌المللی اخیر می‌باشد. برای مثال، (Chen & Vasarhelyi, 2025) بیان می‌کند که حسابداری شتابی از طریق ثبت مستمر تراکنش‌ها و تحلیل داده‌های آنی، موجب افزایش قابلیت ردیابی اطلاعات و کاهش احتمال دستکاری داده‌ها می‌شود. این موضوع در راستای نتایج (Falana et al., 2025) نیز قرار دارد که کیفیت گزارشگری مالی را وابسته به ویژگی‌های فناورانه و سطح اتوماسیون سیستم‌های حسابداری دانسته است. در حقیقت، استفاده از فناوری‌های دیجیتال، نه تنها سرعت را افزایش می‌دهد بلکه احتمال بروز خطای انسانی، تحریف اطلاعات و تأخیر در گزارشگری را نیز کاهش می‌دهد (Izzo et al., 2022; Kim, 2023). در این پژوهش، تحلیل مسیر نیز نشان داد که شفافیت مالی حاصل از حسابداری شتابی، به صورت غیرمستقیم بر ارزش افزوده تصمیم‌گیری تأثیر می‌گذارد. این امر بدین معناست که تصمیم‌گیرندگان زمانی قادر به اتخاذ تصمیمات دقیق و مبتنی بر داده خواهند بود که به اطلاعات سریع و قابل اعتماد دسترسی داشته باشند (Barreto et al., 2025).

نتایج این پژوهش همچنین حاکی از آن است که حسابداری شتابی می‌تواند نوآوری و انعطاف‌پذیری سازمانی را تقویت کند. داده‌ها نشان داد که شرکت‌های نوآور با بهره‌گیری از حسابداری شتابی، بهتر می‌توانند اثرات مالی تصمیمات فناورانه خود را پیش‌بینی کرده و در برابر تغییرات محیطی واکنش سریع‌تری نشان دهند. این یافته با پژوهش (Roth et al., 2023) همسو است که بیان می‌دارد ادغام فناوری‌های تحلیلی و دیجیتال در سیستم‌های حسابداری، موجب افزایش بهره‌وری سازمانی و انطباق سریع‌تر با تغییرات بازار می‌شود. همچنین، (Jemine et al., 2023) اشاره می‌کند که حسابداری پیوسته (Continuous Accounting) به عنوان یک «مد جدید مدیریتی» در حال گسترش است که با حذف مرزهای زمانی گزارشگری، محیطی انعطاف‌پذیر برای تصمیم‌سازی‌های سریع فراهم می‌کند. بر این اساس، می‌توان گفت حسابداری شتابی نه تنها ابزاری برای تسریع فرآیند گزارشگری است بلکه نوعی تغییر فرهنگی در درک زمان و اطلاعات در مدیریت مالی سازمان محسوب می‌شود.

افزون بر این، یافته‌های پژوهش حاضر نقش «ارزش افزوده تصمیم‌گیری» را به عنوان خروجی نهایی حسابداری شتابی تأیید کرد. این نتیجه با دیدگاه (Bagna et al., 2024) هم‌خوان است که نشان می‌دهد سیستم‌های حسابداری نوین، از طریق شناسایی دارایی‌های نامشهود و داده‌های لحظه‌ای، ارزش واقعی شرکت را بهتر منعکس می‌کنند و به تصمیم‌گیری‌های استراتژیک یاری می‌رسانند. در همین راستا، (Hussinki et al., 2024) نیز تأکید می‌کند که شناسایی دارایی‌های نامشهود، همچون سرمایه فکری و دانش سازمانی، نیازمند سازوکارهای گزارشگری پویاست تا اطلاعات بلادرنگ را به بینش مالی تبدیل کند. به عبارت دیگر، حسابداری شتابی با فراهم‌سازی داده‌های به‌روز، به مدیران

کمک می‌کند تصمیماتی اتخاذ کنند که نه صرفاً بر مبنای عملکرد گذشته، بلکه بر اساس پیش‌بینی روندهای آینده باشد. این امر موجب می‌شود تصمیم‌گیری مالی از حالت «واکنشی» به حالت «پیش‌نگرانه» تغییر یابد (Park, 2018).

از سوی دیگر، نتایج تحلیل مدل نقش تعدیل‌گر «چالش‌های پیاده‌سازی» را نیز مورد تأیید قرار داد. در بسیاری از شرکت‌های نوآور، استقرار حسابداری شتابی با موانعی مانند هزینه‌های زیرساختی بالا، مقاومت کارکنان در برابر تغییر و کمبود دانش تخصصی مواجه است. این یافته همسو با پژوهش (Johnson & Smith, 2022) است که نشان داد بسیاری از سازمان‌ها در مواجهه با سیستم‌های گزارشگری بالادرنگ، با موانع فرهنگی و فنی جدی روبرو هستند. به همین ترتیب، (Breuer et al., 2019) تأکید می‌کند که الزام قانونی به گزارشگری سریع بدون آماده‌سازی زیرساخت‌های لازم، ممکن است باعث کاهش کیفیت گزارشگری شود. در این راستا، نقش آموزش مستمر، بازطراحی فرآیندها و تعهد مدیریتی به‌عنوان پیش‌شرط‌های موفقیت در پیاده‌سازی حسابداری شتابی ضروری به نظر می‌رسد.

همچنین، نتایج این تحقیق با یافته‌های (Simpson & Tamayo, 2020) مطابقت دارد که نشان داد کیفیت گزارشگری مالی رابطه مستقیم با میزان نوآوری سازمان دارد. هنگامی که اطلاعات مالی سریع و شفاف ارائه شود، شرکت‌ها می‌توانند منابع خود را به شکل بهینه به پروژه‌های تحقیق و توسعه تخصیص دهند. این موضوع در پژوهش (Lobo et al., 2018) نیز مورد تأیید قرار گرفته است که کیفیت حسابرسی و افشای مالی بالا، به افزایش نوآوری شرکتی منجر می‌شود. بنابراین، می‌توان گفت حسابداری شتابی با تقویت پیوند میان شفافیت اطلاعات و نوآوری سازمانی، عاملی کلیدی در ارتقای مزیت رقابتی شرکت‌های فناورمحور است.

از منظر حاکمیت شرکتی، یافته‌های این پژوهش نشان داد که استفاده از حسابداری شتابی موجب افزایش پاسخگویی و نظارت مدیریتی می‌شود. این نتیجه در راستای پژوهش (Yamamoto, 2024) است که بیان می‌کند گزارشگری مالی بالادرنگ با ایجاد شفافیت لحظه‌ای، نظارت سهامداران را تسهیل و احتمال سوءمدیریت را کاهش می‌دهد. از این منظر، حسابداری شتابی نه تنها ابزاری فنی بلکه سازوکاری حاکمیتی است که به ارتقای اعتماد عمومی و تقویت سلامت مالی سازمان کمک می‌کند. همچنین، پژوهش (Barreto et al., 2025) تأکید می‌کند که تحول دیجیتال در حسابداری، مستلزم بازتعریف نقش مدیران مالی از کنترل‌کننده‌های سنتی به تحلیل‌گران داده‌های بالادرنگ است؛ تغییری که نتایج پژوهش حاضر نیز بر آن صحنه می‌گذارد.

از سوی دیگر، یافته‌ها هم‌خوانی کاملی با مطالعات نظری (Tucker, 2017) و (Smith, 2018) دارد که هر دو بیان کرده‌اند حسابداری شتابی در بطن خود نوعی «پارادایم جدید گزارشگری» را شکل داده است؛ پارادایمی که در آن زمان، دیگر متغیری خطی نیست بلکه بخشی از فرآیند تصمیم‌سازی پویا محسوب می‌شود. به بیان دیگر، سازمان‌هایی که حسابداری خود را از حالت دوره‌ای به حالت پیوسته ارتقا می‌دهند، از چرخه‌های گزارشگری سنتی رها شده و وارد فضای «مدیریت مالی بالادرنگ» می‌شوند.

در مجموع، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که حسابداری شتابی با افزایش سرعت، دقت و شفافیت گزارشگری مالی، نه تنها کیفیت تصمیم‌گیری را بهبود می‌بخشد بلکه موجب افزایش نوآوری، بهره‌وری و اعتماد سرمایه‌گذاران می‌شود. این اثرات زنجیره‌ای به سازمان‌ها اجازه می‌دهد تا ضمن بهینه‌سازی منابع، در بازارهای رقابتی، عملکرد مالی پایدار و شفافیت نهادی بیشتری داشته باشند. بنابراین، یافته‌های این مطالعه نه تنها جنبه نظری حسابداری شتابی را تقویت می‌کند بلکه شواهد تجربی معتبری برای توسعه چارچوب‌های گزارشگری بالادرنگ و دیجیتال در شرکت‌های نوآور فراهم می‌آورد (Barreto et al., 2025; Hussinki et al., 2024; Izzo et al., 2022).

یکی از محدودیت‌های این پژوهش، تمرکز آن بر شرکت‌های نوآور مستقر در تهران بود که ممکن است تعمیم نتایج را به سایر صنایع یا مناطق جغرافیایی با ساختارهای متفاوت محدود سازد. همچنین، ماهیت مقطعی داده‌ها مانع از بررسی اثرات بلندمدت حسابداری شتابی بر عملکرد مالی گردید. از سوی دیگر، متغیرهای میانجی احتمالی مانند فرهنگ سازمانی، آمادگی دیجیتال و سطح بلوغ فناورانه در این پژوهش به‌صورت مستقیم مورد سنجش قرار نگرفتند. در بخش کیفی نیز، هرچند از خبرگان خبره استفاده شد، اما تعداد محدود مصاحبه‌ها می‌تواند بر جامعیت یافته‌ها تأثیر بگذارد. افزون بر این، به‌دلیل جدید بودن مفهوم حسابداری شتابی، فقدان شاخص‌های استاندارد و ابزارهای سنجش بین‌المللی از دیگر محدودیت‌های این پژوهش محسوب می‌شود.

پیشنهاد می‌شود مطالعات آتی، رابطه میان حسابداری شتابی و متغیرهایی چون «اعتماد سرمایه‌گذاران»، «کارایی حسابرسی»، «پایداری مالی» و «عملکرد نوآورانه بلندمدت» را بررسی کنند. همچنین، پژوهش‌های تطبیقی میان کشورهای یا صنایع مختلف می‌تواند درک جامع‌تری از اثرات فرهنگی و نهادی در پیاده‌سازی این سیستم فراهم سازد. مطالعات

آتی می‌توانند از روش‌های طولی برای سنجش پایداری اثرات حسابداری شتابی استفاده کنند. پیشنهاد می‌شود شاخص‌های بومی برای سنجش آمادگی دیجیتال و زیرساخت‌های فناورانه نیز طراحی گردد تا میزان آمادگی شرکت‌ها برای پذیرش سیستم‌های حسابداری بلادرنگ ارزیابی شود.

شرکت‌های نوآور برای بهره‌برداری مؤثر از حسابداری شتابی باید بر آموزش نیروی انسانی، نوسازی زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ایجاد فرهنگ تصمیم‌گیری داده‌محور تمرکز کنند. مدیران مالی باید نقش خود را از نظارت سنتی به مدیریت تحلیلی و بلادرنگ تغییر دهند. همچنین، اجرای پایلوت‌های تدریجی پیش از استقرار کامل سیستم می‌تواند مقاومت سازمانی را کاهش دهد. نهادهای ناظر نیز می‌توانند با تدوین استانداردهای شفاف برای گزارشگری بلادرنگ، چارچوب قانونی لازم برای پذیرش گسترده حسابداری شتابی را فراهم آورند. در نهایت، ادغام این رویکرد در سیاست‌های راهبردی و برنامه‌ریزی مالی، مسیر گذار سازمان‌ها به اقتصاد دیجیتال را تسهیل خواهد کرد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

References

- Bagna, E., Cotta Ramusino, E., Denicolai, S., & Strange, R. (2024). Intangible assets and firm performance: The relative effects of recognized and unrecognized assets. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 3, 100356. <https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2024.100356>
- Barreto, A., Gomes, P., Quesado, P., & O'Sullivan, S. (2025). Advancements in Management Accounting and Digital Technologies: A Systematic Literature Review. *Accounting, Finance & Governance Review*, 34. <https://doi.org/10.52399/001c.137301>
- Belfo, F., Trigo, A., & Estébanez, R. P. (2015). Impact of ICT innovative momentum on real-time accounting. *Business Systems Research: International journal of the Society for Advancing Innovation and Research in Economy*, 6(2), 1-17. <https://doi.org/10.1515/bsrj-2015-0007>
- Breuer, M., Leuz, C., & Vanhaverbeke, S. (2019). Mandated financial reporting and corporate innovation. *NATIONAL BUREAU OF ECONOMIC RESEARCH*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3449813>
- Chen, H., & Vasarhelyi, M. (2025). Cybersecurity and Data Integrity in Real-Time Financial Reporting. *International Journal of Accounting Information Systems*, 31(1), 45-62.
- Chen, Y., & Li, Z. (2025). The role of momentum accounting in enhancing financial transparency in innovative companies. *Asian Journal of Accounting Research*, 10(1), 25-47.
- Falana, G. A., Igbekoyi, O. E., & Oluwagbade, O. I. (2025). Firm attributes and financial reporting quality of listed multinational firms in Nigeria. *Universal Journal of Accounting and Finance*, 13(1), 24-38. <https://doi.org/10.13189/ujaf.2025.130103>

- Güney, A. (2014). Role of technology in accounting and e-accounting. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 852-855. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.09.333>
- Hussinki, H., King, T., Dumay, J., & Steinhöfel, E. (2024). Accounting for intangibles: A critical review. *Journal of Accounting Literature*, 47(5), 27-51. <https://doi.org/10.1108/JAL-05-2022-0060>
- Izzo, M. F., Fasan, M., & Tiscini, R. (2022). The role of digital transformation in enabling continuous accounting and the effects on intellectual capital: the case of Oracle. *Meditari Accountancy Research*, 30(4), 1007-1026. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-02-2021-1212>
- Jemine, G., Puyou, F. R., & Dubois, C. (2023). The diffusion of management fashions as software in an intermediated market: The case of continuous accounting. *Management Accounting Research*, 61, 100852. <https://doi.org/10.1016/j.mar.2023.100852>
- Johnson, M., & Smith, J. (2022). Challenges of financial reporting in innovative companies: A systematic review. *Accounting & Finance Review*, 37(4), 789-812.
- Kim, S. (2023). Evaluating the impact of emerging technologies on financial reporting in innovative firms. *Journal of Innovation & Technology Accounting*, 15(2), 145-167.
- Lobo, G. J., Xie, Y., & Zhang, J. H. (2018). Innovation, financial reporting quality, and audit quality. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 51(3), 719-749. <https://doi.org/10.1007/s11156-017-0686-1>
- Park, K. (2018). Financial reporting quality and corporate innovation. *Journal of Business Finance & Accounting*, 45(7-8), 871-894. <https://doi.org/10.1111/jbfa.12317>
- Roth, F., Sen, A., & Rammer, C. (2023). The role of intangibles in firm-level productivity - evidence from Germany. *Industry and Innovation*, 30(2), 263-285. <https://doi.org/10.1080/13662716.2022.2138280>
- Simpson, A., & Tamayo, A. (2020). Real effects of financial reporting and disclosure on innovation. *Accounting and Business Research*, 50(5), 401-421. <https://doi.org/10.1080/00014788.2020.1770926>
- Smith, S. S. (2018). Digitization and financial reporting-how technology innovation may drive the shift toward continuous accounting. *Accounting and Finance Research*, 7(3), 240-250. <https://doi.org/10.5430/afr.v7n3p240>
- Tucker, I. (2017). The blueprint for continuous accounting. *Strategic Finance*, 98(11), 40.
- Warren, J., Moffitt, K. C., & Byrnes, P. (2014). Accounting information systems: The challenge of the real-time reporting. *Procedia Technology*, 16, 2-10. <https://doi.org/10.1016/j.protcy.2014.10.075>
- Yamamoto, K. (2024). Real-time financial reporting and corporate governance: Implications for managerial accountability. *Journal of Corporate Finance*, 78, 102345.